

Stockholm 2008-01-31

Begäran om granskning av regeringens handläggning av presstödet.

Våren 2006 beslutade riksdagen om förändringar i presstödet. Beslutet stöddes av en bred blocköverskridande majoritet, bestående av alla partier utom moderaterna och folkpartiet.

I enlighet med de regler som gäller för statsstöd, anmäldes förändringen till EU-kommissionen. Under sommaren hörde kommissionen av sig och ville ha svar på ytterligare frågor om stödet, men det fanns inga tecken på att kommissionen skulle försöka stoppa förslaget.

I samband med regeringsskiftet kom dock signaler om att EU-kommissionen ville granska hela det svenska systemet med presstöd. Utan riksdagens vetskap gav den dåvarande kulturministern klartecken för denna granskning och drog på eget bevåg tillbaka notifieringen. Detta har anmälts och granskats av KU tidigare.

Nu har frågan aktualiserats på nytt. I samband med en informationspunkt på konstitutionsutskottets sammanträde idag fick utskottets ledamöter reda på att det nu fanns ett färdigt svenskt förslag till hur presstödet ska utformas. Ett förslag som de fyra borgerliga regeringspartierna stod bakom och som innebär stor förändringar i stödets utformning och konsekvenser. Två stora dagstidningar hotas av nerläggning som en följd av förslaget och mångfalden i medierna kommer därmed att minska. Detta står i direkt strid med den av regeringen i budgetpropositionen uttalande målsättningen med stödet, som sedan riksdagen fattat beslut om, nämligen att

”Syftet med presstödet är att värna mångfalden på dagstidningsmarknaden.”

Den nuvarande kulturministern har också på hela regeringens vägnar vid ett flertal tillfällen uttalat sig om hur regeringen agerar gentemot EU-kommissionen i denna fråga.

”Förhandlingar pågår – inte i syfte att ta bort presstödet utan för att värna de svenska reglerna. I Danmark har man lyckats med förhandlingarna. Man har fått ändra delar av presstödet, men det handlar fortfarande om i stort sett samma belopp om än med en lite annan inriktning. Så jag hyser ändå goda förhoppningar om att det här ska gå bra.”¹

¹ Interpellationsdebatt 2006-11-21

”Europeiska kommissionen har meddelat att den har för avsikt att granska det svenska presstödet, och regeringen arbetar nu med att ta fram fakta och argument med syfte att förklara för kommissionen varför presstödet är viktigt för den svenska dagspressen. Den 13 februari presenterade massmedieforskaren Karl-Erik Gustafsson den ekonomiska analys av presstödet som han fått i uppdrag av regeringen att ta fram. Under våren inleds en dialog med Europeiska kommissionen. Jag vill inte föregripa vad denna dialog kan leda fram till. Regeringens utgångspunkt är dock att presstödet är ett viktigt instrument i mediepolitiken som vi avser att slå vakt om.”²

”Det är det beslut som står i budgetpropositionen för 2007 som gäller. Helene Petersson säger att vi nu är inne i mars månad. Det hade inte kunnat gå så mycket snabbare än så här. Det tog ett tag under hösten att ta reda på vilket underlag vi behöver för att kunna ha den här diskussionen med EU-kommissionen. Det tog också ett tag att hitta utredaren. Med tanke på det tycker jag att det här arbetet har gått väldigt fort.

Vi har båda sett utredningen som utmynnar i en klar slutsats. Det var i princip det som vi önskade att Karl Erik Gustafsson skulle komma fram till, det vill säga: På vilket sätt ska vi nu argumentera för vårt presstöd i de vidare kontakterna? De kommer att inledas i mars. Man börjar på tjänstemannanivå och under året bör en hel del av det här ha lösts.”³

”Den argumentering som vi kommer att föra är väl angiven i den här rapporten, bland annat från Karl Erik Gustafsson.

Som flera har sagt finns det inte någon dold agenda. Någon beklagade det. Jag gör det inte. Jag tycker att man ska vara väldigt rak och tydlig. Man ska inte ha dolda agendor utan man ska säga som det är. Och jag säger som det är. Det här är regeringens politik och den kommer vi också att föra.”⁴

”Vi har inte någon som helst avsikt att förhåla de här frågorna. Jag är trots allt, jag måste säga det, inte säker på att det skulle gagna det som Helene Petersson är ute efter om vi i det här läget skulle ta kontakt på kommissionärsnivå. Resultatet kan likaväl bli det motsatta med tanke på att det är EU-kommissionen som har reagerat mot det här stödet. Då är det väldigt viktigt att vi gör det här i rätt ordning och har en bred uppslutning kring det.”⁵

”Om kommissionen skulle finna att presstödet inte är förenligt med den gemensamma marknaden så kommer det sannolikt att leda till att kommissionen beslutar om ett förslag till så kallade lämpliga åtgärder som Sverige ska vidta.”⁶

² Interpellationsdebatt 2007-02-20

³ Interpellationsdebatt 2007-02-20

⁴ Interpellationsdebatt 2007-02-20

⁵ Interpellationsdebatt 2007-02-20

⁶ Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:20 Del 3, sid 57

”Jag trodde att jag hade varit tydlig nog med att säga att regeringen har för avsikt att fullfölja riksdagens beslut. Det var också därför beslutet att man skulle dra tillbaka notifieringen togs. Det fanns annars en risk att man från kommissionens sida skulle göra en granskning av det totala presstödet. Det skulle kunna få andra konsekvenser än vad regeringen eftersträvar.”⁷

”Marianne Berg (v):Anser kulturministern att presstödet i den form vi har ska vara kvar?

Lena Adelsohn Liljeroth: Det är regeringens uppfattning att presstödet ska vara kvar.

Marianne Berg (v): Då har jag en följdfråga. Arbetar kulturministern i den andan att presstödet ska vara kvar med de förändringar som riksdagen tog beslut om våren 2006? Eller delar kulturministern den uppfattning som kamraterna Hans Wallmark och Mats Johansson framför i en debattartikel i Dagens Nyheter den 23 mars där rubriken säger allt: EU kan hjälpa regeringen att avskaffa presstödet. Delar kulturministern den uppfattningen?

Lena Adelsohn Liljeroth: Jag är medlem av den här regeringen som kommer att arbeta för att bevara presstödet. Jag kan inte arbeta på något annat sätt.”⁸

Genom det idag presenterade förslaget kan jag konstatera att kulturministern uppenbart vilselett riksdagen och konstitutionsutskottet.

Kulturministern har uttalat att EU-kommissionen ska komma med förslag om detta inte stämmer med deras syn på den gemensamma marknaden. Nu lägger Sverige ett eget förslag.

Kulturministern har sagt att avnotifieringen av förändringen i presstödet gjordes för att säkerställa att inte kommissionen skulle granska hela presstödet. Nu har detta ändå skett.

Kulturministern har vid flera olika tillfällen sagt att man ska slå vakt om det svenska presstödet, att det ska vara kvar och att det ska bevaras. Nu lägger man ett förslag som innebär stora negativa förändringar i det befintliga stödet.

Kulturministern har sagt att hon eftersträvar breda lösningar. Nu har ett svenskt förslag tagits fram som är förankrat enbart i regeringen.

Kulturministern har sagt att hon ska värna mångfalden i svensk press. Nu finns ett förslag som direkt innebär nedlägningshot för två stora dagstidningar.

Kulturministern har sagt att det inte finns någon dold agenda i frågan. Kommentarer känns överflödiga.

Jag vill att konstitutionsutskottet granskar om inte den information som lämnats av kulturministern till riksdagen i denna fråga varit så bristfällig och i så dålig

⁷ Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:20 Del 3, sid 59

⁸ Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:20 Del 3, sid 61

överensstämmelse med det som verkligen gjorts att kulturministern därigenom brutit mot de regler som finns i riksdagsordningens 10 kap. kring behandlingen av frågor i Europeiska unionen.

Jag vill dessutom att utskottet granskar om kulturministerns agerande kan sägas vara förenligt med den av riksdagen beslutade målsättningen med presstödet.

Helene Petersson